

та самоствердження, беззаперечне право на власну особистість, на власну цінність – це засадничі межі для формування «здорової» ціннісної свідомості сучасної людини.

Серед великої кількості мінливих і відносних цінностей, норми та принципи природного права постають непорушними заборонами і безумовними цінностями, вони мають абсолютний характер. Це є той фундамент, та база, які є основою людського існування. Опираючись на принцип абсолютності, цінності природного права «не залежать від змін соціально-історичних умов і не підлягають девальвації» [4, с. 126].

Отже, кожна людина є автором власного життя. Стане вона керованим «психороботом», «кіборгом» за власним бажанням чи пізнає усю багатоманітність людського буття, повністю залежить від неї. Кожен відрізок її життя може вирізнитися за бажанням змістовою наповненістю: від ціннісної спустошеності до граничної соціокультурної, подієво-творчої багатогранності. Якщо особистість пов'язує життя із вищими формами духовної діяльності, розвиває абсолютні природні засади власного буття, утверджує власні природні права, тим якіснішим є показник її ціннісної свідомості і вищого рівня духовної культури вона досягає.

Література

1. Мірчук І. Призначення нації / І. Мірчук // Основа. - 1993. - № 23 (1). - С. 148-152.
2. Романова Н. Аксіологічний аналіз співвідношення реальних і штучних цінностей у медіаросторі [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://book.net/index.php?p=achapter&bid=1459&chapter=1>
3. Хамітов Н., Крилова С. Філософський словник. Людина і світ. – К.: КНТ, Центр навчальної літератури, 2007. – 264 с.
4. Бачинін В.А., Журавський В.С., Панов М.І.. Філософія права. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 472 с.

**Дмитро Вакуленко, Олександра Кучвара,
Володимир Мисик, Наталія Климук,
Наталія Кравець, Людмила Вакуленко**
(м. Тернопіль, Україна)
Ірина Березовська
(м. Львів, Україна)

УКРАЇНСЬКА ХАРТІЯ ВІЛЬНОЇ ЛЮДИНИ – ДЛЯ СТУДЕНТА МЕДИКА ЗДОБУТКИ ТА ВИКЛИКИ

Формування майбутнього лікаря в сучасній українській вищій школі покликана вирішувати проблеми не лише підготовки фахівця, обізнаного в змісті і засобах професійної діяльності, але й виховувати його як особистість, враховувати нероздільний зв'язок професіоналізму медика з його людськими якостями в Українському суспільстві. В динамічному житті формулювання ціннісних орієнтирів має постійно оновлюватись у формулюваннях та здобувати більш збалансованих ознак. Прикладом національного здобутку є Українська хартія вільної людини, яка відповідає вказаним вимогам. Охороняючи здоров'я і життя інших людей, лікар у всі часи розглядався суспільством як утілення гуманності, чуйності, самовідданості в своїй справі. Проте ці характеристики, в свою чергу, потребують сформованості у лікаря особистісних передумов для їхнього розвитку і збереження в умовах прагматичних і не досить економічно вивірених підходів до його діяльності, з якими він постійно зустрічається в сучасному суспільстві і які часто призводять до раннього

психоемоційного вигорання та моральних девіацій. Тому навчально-виховний процес у медичних вишах особливо потребує уваги у своїй виховній складовій, що повинна орієнтуватися не лише на здатність майбутнього лікаря до морально вивірених дій, а й на зміцнення особистісних засад морального вибору. [1]

На протязі віків цінності еволюціонують разом з суспільством. Цінність — будь-яке матеріальне або ідеальне явище, яке має значення для людини чи суспільства, заради якого вона діє, витрачає сили, час, гроші, здоров'я тощо, заради якого вона живе. Вивченню людських цінностей присвячений розділ філософії аксіологія [2].

Дуже вдалою спробою по-науковому викласти філософсько-ціннісний зміст медицини в процесі її розвитку і в сучасності зробив у своїй монографії “Аксіологія і медицина” професор М. В. Попов (Київ, 2003, 282 с.). Книга складається з двох основних розділів: “Аксіологія: об’єктивні витoki, історія формування, основні поняття, діалектика і методологія” (це — своєрідна пропедевтика аксіології загалом) та “Ціннісний потенціал медицини і лікарства”. Поряд з глибокими екскурсами в античну міфологію, давню історію, усну народну творчість, автор оцінює сучасність у ставленні суспільства до людини, до її життя, до природи, зокрема в Україні, пояснюючи нинішню тяжку ситуацію в нашій державі тим, що “...дається взнаки тягар кріпосницького і гулагівського ставлення до людини, її життя, здоров’я”.

Безумовно слід пам’ятати про важкі випробування для нашого народу, які загартували нашу націю у віках. Сильною стороною УХВЛ є її збалансованість, простота та доступність, в якій простими та ємкими висловами окреслюються дуже глибокі філософські та духовні поняття. Окреслено орієнтири для сучасного Українця, який живе високо динамічним життям, де відживають старі форми пострадянської системи та зароджуються нові відносини, принципи сучасного Українського суспільства.

Згідно обласної програми «Впровадження Української Хартії вільної людини в навчальних закладах Тернопільської області на 2017-2020 роки» 31 травня 2017 року № 329-од передбачаються наступні етапи реалізації обласної програми:

1. Знайомство з УХВЛ.
2. Мислення цінностями Хартії
3. Просвітництво в громадах із застосуванням УХВЛ.
4. Застосування до себе, в своєму житті, громади та України цінностей УХВЛ.

Для забезпечення першого етапу - Знайомство з УХВЛ в холі адміністративного корпусу ТДМУ імені І.Я. Горбачевсько на проязі лютого 2018 року експонувався банер біля якого проводились інтерактивні заходи з кураторськими групами. (рис. 1).

Під час проведення різноманітних освітньо-виховних заходів з кураторськими групами відбуваються бесіди про цінності УХВЛ та застосування їх в професійному та коженденному житті. Робота полягає у проведенні тематичних дискусій на наступні теми:

- «Живімо за українською хартією вільної людини»,
- «Українці що живуть за українською хартією вільної людини»,
- «Духовні цінності у житті Українця».

1. Так була проведена лекція-екскурсія виховного плану на тему «Українська культурна спадщина».
2. Це досить нетрадиційний вид лекції, оскільки проводиться не у звичній для всіх аудиторії. Сама обстановка стає своєрідною наочністю, яку неможливо відтворити в умовах навчального закладу. у виховних заходах робота була проведена з кураторськими групами у вигляді екскурсійної програми у етногалереї «Спадок» та дискусії про збереження національних традицій використовуючи віршовані твори спрямовані саме за даною тематикою.

Рис.1 Учасники інтерактивного заходу присвяченому знайомству з УХВЛ

На предметах, зокрема на лекції з Медичної інформатики була використані методики :

- здійснення безпосереднього контакту, емоційний і виховний вплив викладача на слухачів (студентів), чого не може дати жодний підручник;
- єдності навчання й виховання. Одне з головних правил дидактики проголошує: "Навчаючи, виховуй, а виховуючи - навчай". На жаль, іноді трапляється, що викладач, зосереджуючись на певній інформації, випускає з виду той аспект, як вона впливатиме на особистість слухача (студента). Тож сама поведінка лектора, всі приклади й аргументи, що наводяться під час лекції, повинні проектуватися на кінцеві виховні цілі процесу навчання.

Пристаючи до проведення лекції, викладач повинен пам'ятати, що психологи виділяють 4 фази, які характеризують динаміку лекції.

1. Початок сприйняття - 4-5 хвилин. На цьому етапі слід зосередитися на трансформації мимовільної уваги у довільну.
2. Оптимальна активність сприйняття - 20-30 хвилин. Саме на цей час приходиться пік працездатності, тому слід спланувати свою діяльність таким чином, щоб саме на цей період прийшовся найбільш складний для розуміння матеріал.
3. Фаза зусиль - 10-15 хвилин. Це передвісник стомлення, але слухач ще в змозі керувати своєю діяльністю.
4. Фаза стомлення. Саме у цей період слід дати можливість трохи перепочити, розповісти цікавий випадок, якщо дозволяє ситуація, то і пожартувати. Навіть невеличкий відпочинок дозволяє повернути аудиторію до активного сприйняття матеріалу.

Проведені творчі відступи у вигляді читання віршованих творів студентами. При цьому на кожній лекції використовуються твори за певною тематикою, спрямованою саме на цінності Української Хартії вільної людини.

На лекціях використовувалися такі тематики:

1. Вільна людина у вільній країні, («Ти твориш своє майбутнє»),
2. Духовні цінності Українського народу. (Духовні цінності - душа народу, його образ, з яким він постає перед світом. Акцент на національну державність, християнську віру і рідну мову).
3. Образ жінки в сучасній культурі « Жінка –Берегенья роду.»
4. Моральна цінність любові. (З усіх різноманітних виявів любові юнацтво більш за все хвилює кохання.)

Література

1. Асламова М. Аксиологічні аспекти виховання морально-етичних якостей майбутнього лікаря // Марина Асламова / Витоки педагогічної майстерності. 2017. Випуск 20
3. Аксиологія. [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.wikipedia.org>
4. Українська Хартія вільної людини. [Електронний ресурс]. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://1-12.org.ua/ukrajinska-khartija-vilnoji-liudyny>.

Nadiya Hnasevych, Olena Morshchakova
(Ternopil, Ukraine)

THE PROBLEM OF THE AXIOLOGICAL EXISTENCE OF A PERSON IN AN IDEOLOGICAL ASPECT

The problem of value-semantic, psychospiritual human development is one of the urgent quests of modern human sciences. The nature of consciousness and culture, the vital and spiritual forces of man in the world-view aspect acquire further comprehension in the context of explanation of modern practices of being. Conceptualization of the phenomenon of values and cultural development of man is based on the apology of human in man, which is resonating with the positions of philosophical anthropology, philosophy of culture, philosophy of life.

In the broad and general sense, the world of the axiological existence of man contains theoretical-cognitive, artistic-creative, moral, subjective and other characteristics of human activity, the orientation of this activity for the improvement of the inner-spiritual world of its own "Self" and the acquisition of characteristics of the "cultural" man, as well as for the development of the cultural "space" of the environment.

The problem of axiological existence from a dynamic perspective is a process of continuous formation, improvement and creative self-development of man: without the beauty of the soul it is impossible to see the beauty of external life. Thinkers of antiquity understood this kind of "psycho-ecological axiom" as follows: "If there is no peace in your soul, there is none anywhere else!".

Clarifying the nature of human existence through the categories of "value", "meaning", "spirituality" means that a person can not only discover the surrounding world, but also create it. The creative possibilities of the person indicate that in addition to understanding and thinking, the person has also a volitional attitude to the reality. Due to the value and moral convictions, thinking and volitional processes, the world of human axiological existence is constantly being objectified in artefacts, and is forming a culture.

Man is a being that is capable of expressing the will in a culture with the help of the value-semantic beliefs, assessments and meanings. On the basis of values and meanings as ideal-metaphorical formations, the representations of the individual about his life purpose are concentrated on the symbolic landmarks of the vital and activity behavioural tactics are represented. Axiological assessments of man are always loaded with meaning: "Outside the "kingdom of values" there would be no "kingdom of meaning"(G. Rickert). Values are a kind of cultural forms of fixation and synthesis of the meanings of human existence. Among the universally recognized human values are: life, goodness, blessing, truth, beauty, freedom, justice, the need for coexistence, "live" communication and others, which belong to the basic values of culture, formed by the cumulative practice of humanity. Circumstances of the social life contribute (or, conversely, hinder) to the realization of the value-semantic potential of the individual. Socium, devoid of meaning, is not so much indifferent as it is hostile to man. According to Camus, the fixation of the tragic disorders of a person both with the world of the individual "Self" and the social world is determined